

Wilders zal de Nederlandse politiek nog jarenlang domineren

Posted on 20 januari 2024 by Hans Wansink

De historische overwinning van de PVV op 22 november 2023 was voor uitgeverij Prometheus aanleiding om snel een geactualiseerde versie uit te brengen van de biografie van Geert Wilders. De oorspronkelijke versie werd geschreven door politicoloog Meindert Fennema en verscheen in 2010 onder de titel *Geert Wilders. Tvenaarsleerling*.

Fennema verzorgde zelf in 2016 een tweede editie van zijn boek, maar overleed op 12 juni 2023, 77 jaar oud. Historicus Geerten Waling, redacteur van weekblad *EW*, bracht de biografie letterlijk *up to date* tot half december. Zo beschikken we met *Geert Wilders. De Wreker* over een even informatief als leesbaar relaas over de man die het politieke bedrijf in Nederland de komende tijd zal bepalen.

Fitna

Het boek opent met de sollicitatie van Wilders als medewerker van de VVD-fractie in 1990. De hardwerkende Wilders werd acht jaar later Kamerlid en woordvoerder

Sociale Zaken. De breuk met fractievoorzitter Van Aartsen voltrok zich in de nazomer van 2004, nadat Wilders in een tienpuntenplan had geëist dat Turkije nooit lid mocht worden van de EU, dat radicale moslims het land uitgezet moesten worden en dat de VVD nooit meer met de PvdA in een kabinet mocht gaan zitten.

Fennema volgt niet alleen de gestage opmars van de PVV in de nationale politiek, maar ook de vele reizen van Wilders om met succes een internationaal netwerk op te bouwen. Hij brengt in kaart hoe Wilders radicaliseert met als climax zijn film *Fitna*. Daarin eist de PVV-voorman een verbod op de Koran als zijnde een 'fascistisch boek'.

Ook de rivaliteit met Martin Bosma, die weigerde zich kritiekloos aan de autocratische Wilders te onderwerpen en ook programmatisch andere accenten legde, komt uitgebreid ter sprake.

De biografie herinnert ons eraan dat het succes van de PVV niet uit de lucht is komen vallen. De partij van Wilders brak al in 2009 door bij de verkiezingen voor het Europees Parlement met 5 (van de 26) zetels. Dat was net zoveel als winnaar CDA. PvdA, VVD, D66 en GroenLinks haalden elk maar 3 zetels.

Madlener versus Van Baalen

Fennema verhaalt met smaak hoe Europees lijsttrekker Barry Madlener in een rechtstreekse confrontatie VVD-aanvoerder Hans van Baalen de baas was. 'Laten we zelf bepalen wie wel en niet naar Nederland mogen komen. Als we het aan de Brusselse bureaucraten overlaten, dan bepalen Bulgarije en Roemenië – en als het aan u ligt binnenkort ook Turkije wie wel of niet naar Nederland mogen komen. Toch?'

Tot grote woede van Van Baalen wreef Madlener de VVD'er in dat deze een onderscheiding uit het 'corrupte Roemenië' had ontvangen voor bewezen diensten inzake toelating tot de EU.

Meer dan een splinterpartijtje

De PVV had voor die Europese verkiezingen nauwelijks campagne gevoerd, maar de kiezers waren nog niet vergeten dat Wilders in 2005 een belangrijke bijdrage had geleverd aan de succesvolle Nee-campagne bij het referendum over de Europese

grondwet. Fennema analyseert: 'De verwerping van de Europese grondwet was een opstand van het platteland tegen de stad, van de provincie tegen de Randstad, van de verliezers tegen de winnaars van de globalisering (...) De uitslag van de Europese verkiezingen maakte duidelijk dat de gevestigde partijen niet wilden doen wat de burger verlangde.'

Met andere woorden: de PVV van Wilders is in de ogen van een groot deel van de kiezers al sinds jaar en dag veel meer dan een extreem splinterpartijtje in de marge van het politieke speelveld. Ook het programma van Wilders werd steeds breder; naast *evergreens* als de islam, de asielstop en de eurosceptis profileerde hij zich als tegenstander van verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar. Om een en ander te financieren moest het toenmalige kabinet-Balkenende IV stoppen met 'linkse hobby's' als ontwikkelingshulp, 'gratis inburgeringscursussen', 'subsidies voor lelijke schilderijen', de 'absurd hoge salarissen voor VARA-presentatoren' en de 'klimaatwaanzin'. Veel veranderd is er de laatste 15 jaar dus niet.

Ondanks het feit dat Wilders elke medewerking aan de biografie weigerde, ambieerde Fennema zich in te leven in Wilders' bestaan als jarenlang door moslimterroristen met de dood bedreigd en permanent zwaarbeveiligd politicus en privépersoon. Tijdens het schrijven had Fennema, die Wilders nooit ontmoet of gesproken heeft, 'vaak het gevoel gehad dat ik zijn gedachten kon raden'. Dat raden deed Fennema dan ook – met als gevolg dat in de tekst vaak onduidelijk is waaraan de auteur zijn impressies van Wilders' denken en doen achter de schermen ontleent.

Geerten Waling houdt in zijn slothoofdstuk meer afstand. Hij maakt melding van 'betrouwbare bronnen' als hij schetst hoe Wilders via '*management by fear*' zijn fractie onder de duim houdt.

Wending in overwinningsspeech

Waling vraagt terecht aandacht voor de opmerkelijke wending in Wilders' overwinningsspeech op de verkiezingsavond. Wilders begon staccato met grote woorden over 'de Nederlander op 1' en de 'asieltsunami', maar opeens klonk zijn stem ernstig. 'Vijfendertig zetels [het zouden er 37 worden] is een enorm compliment, maar ook een enorme verantwoordelijkheid. Want de hoop van al die mensen, daar zullen wij ons best voor moeten gaan doen, om dat te gaan waarmaken (...) Dat betekent dat iedere partij, ook de onze, over z'n schaduw heen

zal moeten springen. Dat we met oplossingen zullen moeten komen die, inderdaad, binnen de kaders van de wet en de Grondwet [passen].'

Zo stelde Wilders zich voor het eerst in zijn lange loopbaan kwetsbaar op: kan hij zijn 'agenda van hoop' van de grond krijgen? Waling is sceptisch: 'Zeker is dat er ook in de toekomst van alles fout zal blijven gaan in de PVV (...) Maar zolang andere partijen niet begrijpen waar Geert Wilders zijn zetels vandaan haalt, zullen hij en de PVV de Nederlandse politiek nog jarenlang blijven domineren.'

Meindert Fennema en Geerten Waling: Geert Wilders. De wreker.

Prometheus; 364 pagina's; € 20,99

Hans Wansink is historicus en journalist en publiceert over boeken in Wynia's Week. Hij was redacteur van NRC Handelsblad, Intermediair en de Volkskrant.

Wynia's Week is jarig! Bent u al donateur? Dan hopen wij dat u ook het komend jaar weer meedoet. Kwam het er nog niet van, maar wilt u wel Wynia's Week mogelijk maken? Dan hopen we dat u **nu ook de stap zet. Doneren kan [op verschillende manieren](#)** en zowel met een **éénmalig** bedrag als met een **maandelijkse** bijdrage. Hartelijk dank!